

KULTUR

The background image shows the interior of Höör kyrka. A large, ornate chandelier hangs from the ceiling, casting a warm glow. Below it, another smaller chandelier is visible. In the distance, an ornate wooden altar with a central statue and a triangular pediment is set within a large, arched opening. The walls are white with arched moldings, and the overall atmosphere is bright and airy.

Höör kyrka

Höör socken, Höör kommun, Skåne
Antikvarisk medverkan 2018

KULTURMILJÖRAPPORT 2018:26

CARITA MELCHERT

KULTURHISTORISKA FÖRENINGEN FÖR SÖDRA SVERIGE

Innehåll

Inledning	2
Administrativa uppgifter	2
Sammanfattning	2
Byggnadshistorik och beskrivning	3
Genomförda arbeten.....	3
Avvikelser från beslut och antikvariska ställningstaganden....	5
Bilder	6

Inledning

Kyrkans belysning var i behov av förbättring och komplettering. Även högtalarsystemet behövde moderniseras. Det finns medeltida övermålade kalkmålningar i kyrksalen samt rester av romanskt kalkmåleri ovan valv.

Arbetena med högtalarsystem har inte krävt antikvarisk medverkan. Åtgärdsförslaget men infästningar och kabeldragning är genomgången på plats med antikvarie inför tillståndsansökan. Kulturen har på uppdrag av Höörs församling upprättat denna rapport även över utförda arbeten med högtalarsystemet.

Administrativa uppgifter

Länsstyrelsen dnr: 433-33105-2017, 433-11455-2018

Fastighet: Höör kyrka, Höör socken

Kommun: Höör

Arbetshandlingar:

Interiör belysningsöversikt Höör kyrka, 2017-10-24, Ljusdesigner Kristofer Langerbeck.

Handlingar:

Underhållsplan för Höörs kyrka, 2016 reviderad 2017.

Antikvarisk konsekvensbeskrivning, Carita Melchert, Kulturen

Fastighetsägare: Höörs församling

Fastighetsförvaltare: Nils Stave, Höörs församling

Entreprenör:

Belysning: Prenad

Underkonsulter belysning:

Kljus, Kristofer Langerbeck

Okero AB

Ljusdesign AB

Högtalarsystem: Elmelid Musik

Antikvarisk medverkan och rapportförfattare: Carita Melchert, bebyggelseantikvarie, Kulturen

Åtgärder utförda: Maj – Juli 2018

Sammanfattning

Arbetet med belysning omfattar i huvudsak uppsättning av ramper för montering av armaturer samt kompletterande spotlights.

Arbetet med högtalarsystemet omfattar i huvudsak uppsättning av sex enheter samt infästningar och viss ny kabeldragning invändigt i kyrkan.

Byggnadshistorik och beskrivning

Kyrkan är byggd under 1100-talets andra hälft. 1890 genomfördes en omfattande ombyggnad då södra korsarmen byggdes och norra korsarmen fick form och storlek som den södra.

Kyrkorummet täcks av kryssvalv. De tre valven i långhusets västra del och i koret är sannolikt byggda på 1400-talet. Valven i korsarmarna och korsmitt byggdes 1890. Övermålade invändiga kalkmålningar finns i korvalvet, korets östra sida och på triumfbågen. Ovanför valven finns rester av romanska kalkmålningar.

Predikstol och altaruppsats är från 1600-talet. Bänkinredningen tillkom 1890 eller 1956 (olika uppgifter framkommer). I bänkkvarteren ligger enkla sentida trägolv byggda med utrymme för kablage undertill. Glasmålningar i två av långhusets norra fönster är från 1937 och 1955 av Gunnar Theander. Kristusskulpturen, en kopia av Thorvaldsens Kristusbild, i en nisch ovan ingången till långhuset är från slutet av 1800-talet.

Belysningen i långhuset består av fyra takkronor från 1969. I norra korsarmens södra valv finns tre lampetter och i korets västra valv två. Lampetterna är från 1959 eller 1966. I korets västra valvribba finns spotlights för belysning av altaruppsatsen. I kyrkorummet finns här till äldre ljuskronor och lampetter. Utvändigt finns två sentida strålkastare för belysning av fönstren med målat glas. I spiran finns två äldre strålkastare (möjligen från 1950/60-talet) för fasadbelysning.

Genomförda arbeten

Styrning av ljus och ljud utförs från samma plats som före åtgärderna, från bänkraden i långhusets sydvästra hörn, men efter åtgärderna även digitalt. Ny elcentral och styrrustning har placerats i tornets andra våning på samma plats som den tidigare elcentralen vilken har monterats ner. Kablage på långhusets vind ovan valven har kompletterats med dragning längs samma skena som tidigare kablage. Ingen åverkan eller ingrepp har gjorts i bemålningar ovan valv eller i kyrkorummet.

Belysning i kyrkan

Nytt arrangemang ljus och stödljus för psalläsning i främre bänkrader. Ny belysning bestående av sex och åtta vita spotlights har monterade på en vit mattlackad plåt. Plåten har skruvats på långhusets östra (främre) gördelbåge, på östra sidan av gördelbågen. En plåt har monterats på bågens norra sida och en på södra sidan, således över de båda bänkraderna. Ett hål om 7-9 mm på vardera sidan har borrats genom valvet för att koppla el till befintlig utrustning på vinden, samt två fästhål för skruv till varje plåt. Spotlights är riktade mot olika punkter i kyrkan och varje spotlight kan tändas och släckas efter behov.

Ljus för körens notläsning i norra korsarmen. Ljuskällorna i de tre lampetterna har ersatts med nya LED-motsvarigheter och ljusstyrkan kan nu regleras efter behov och önskemål. El tillförs genom befintlig håltagning.

Altarljus. Befintliga spotlights har ersatts. Två nya spotlights på vardera sidan (norr och söder) har monterats på en vit mattlackad plåt. Plåten har fästs med skruv i korets valvbåge med samma placering som de förra. Befintliga ljuskällor i lampetterna och i altarkronan bakom altarpopsatsen har ersatts med nya LED-motsvarigheter. El tillförs genom befintlig håltagning.

Effektljus på Kristusskulptur i västra delen av långhuset. En spotlight i mässing har fästs i befintlig ljuskrona. Ny elkabel är mässingsfärgad för att döljas på bästa sätt. El tillförs genom befintlig håltagning.

Högtalarsystem

Fyra små högtalare i korsarmsmitten har tagits bort och ersatts med två nya vita högtalare. Befintlig håltagning har använts. Högtalarna sitter på två pelare i korsarmsmitten, en på var sida om koringången.

I korsarmsmitten har en hängande högtalare monterats intill takkronan. Högtalaren är ca 700 mm hög, 150 mm bred och vit. Högtalaren är hängd i metallfärgad 2 mm vajer. Det ena vajerfästet är draget genom befintligt hål i taket och fäst uppe på vinden (genom samma hål där ljuskronan är fäst). Andra ändan av vajern är fäst i travéns västra gördelbåge. I gördelbågen har borrats ett hål och en ögelbult har monterats, vajern är fäst med vajerlås i ögelbulten. De tre små högtalarna som fanns i ljuskronan har tagits bort.

En ny högtalare (ca 250 mm hög) har monterats i korets södra sida. Den är fäst med nya små infästningar i korvalvets pilaster. Kabel är dragen i hörnet ner från högtalaren och längs golvet fram till predikstolen, denna kabel är diskret fastlimmad. Från predikstolen går kabeln vidare under kyrkgolvet i befintligt kabelrör.

Två nya högtalare i västra delen av långhuset är fästa med nya små infästningar på de tresprångiga pilastrarna. Fyra skruvar i varje infäste. Kabel är dragen i utanpåliggande kabelskena av vit plast ner till golvet och vidare under brädgolv i befintlig kanal. Äldre högtalare i långhusets takkronor har tagits bort.

En vit subbas (högtalare) om ca 400 x 400 x 450 mm har placerats under predikstolen. Kontaktstycket är tillverkat i ek lika som trappan och fäst i trappans vangstycke, kabeldragning är integrerad i befintlig kabeldragning i väggen och under kyrkans stengolv. Högtalaren är fristående och kan flyttas bort vid behov.

Avvikelser från beslut och antikvariska ställningstaganden

Belysning

I tillstånd från länsstyrelsen ingår även att ersätta utvändiga strålkastare norr om kyrkan samt byte av ljuskällor i tornspirans strålkastare. Utvändiga strålkastare har inte ersatts i nuläget. Åtgärden kan komma att utföras senare i samband med gestaltning av utomhusmiljön. Ljuskällor i tornspiran har inte ersatts i nuläget eftersom arbetet kräver stora säkerhetsinsatser. Åtgärden kan komma att utföras vid senare tillfälle. Åtgärden omfattar endast att byta ut ljuskällorna inga ingrepp i torn eller armaturer.

Befintlig kabel till belysning ovan orgeln i norra korsarmen har ändrats något. Kabeln hängde synligt ovanför orgeln från ett hål genom valvbågens mitt. Kabeln har istället dragits om genom ny liten håltagning i samma valvbåges nedre del och sammanförts med befintlig eldragning på vinden ovan valven. Efter åtgärden är kabeln inte synlig i kyrkorummet. Åtgärden avseende risk att skada valven stämde av med elektriker och med antikvarisk medverkande.

Högtalarsystem

Den nya högtalaren i koret var avsedd att monteras i norra sidan men det var inte möjligt att dra en ny kabel genom befintligt kabelrör. För att undvika ny genomföring eller att montera utanpåliggande kabelskena monterades högtalaren istället på den södra sidan, där förså delen av kabeln limmats i väggens hörn och vidare har befintligt kabelrör under golvet använts.

Bilder

Långhuset vy mot öster före åtgärder.

Långhuset vy mot öster efter åtgärder. På pelare två nya högtalare.

Koret och vy mot väster före åtgärder.

Koret och vy mot väster efter åtgärder. Nya spotlights, ljuskällor i lampetter och en högtalare på pilaster till vänster i bild.

Efter åtgärder. Långhuset med ny högtalare invid ljuskronan till höger i bild samt spotlights på valvbåge.

Efter åtgärder. En ny högtalare i vajer i korsarmens mitt.

Efter åtgärder, norra korsarmen vy mot sydost. Nya LED-lampor i lampetterna, en ny högtalare på pilastern till vänster i bild. I korsarmsmitten hänger den nya högtalaren i en vajer.

Efter åtgärder. Ny liten spotlight i mässing i ljuskronans nedre krans.

Efter åtgärder. Vänster: Ljusarmatur bakom altarpupsatsen med nya ljuskällor LED. Höger: Ny högtalare på pelare i långhusets västra del.

Efter åtgärder. Vy i korsarmen mot norr. Ny högtalare i vajer invid takkronan i bildens mitt, en ny högtalare på pilastern till höger i bild, ny högtalare under predikstolen.

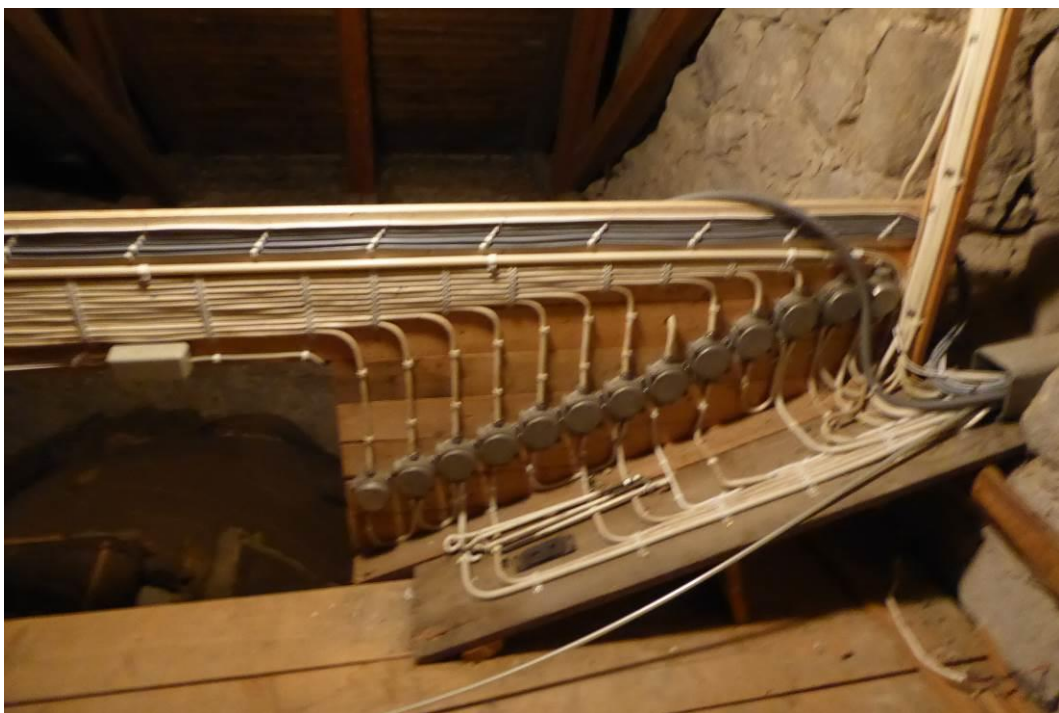
Efter åtgärder. Kontaktstycke i ek och under trappan en fristående subbas högtalare. Till vänster i bild skymmas kabel från korets högtalare som sedan går vidare under golvet i befintligt kabelrör.

Efter åtgärder. Ny elcentral i tornet på samma plats som den tidigare.

Efter åtgärder. Ovan valvet är takkrona sedan tidigare fäst och nu även den nya hängande högtalaren.

Efter åtgärder. Elkablage på vinden ovan valven har kompletterats utan ingrepp i stomme.

Efter åtgärder. Exempel på bevarad bemålning ovan valven.

